

До XVII Міжнародного конгресу Апіславії

17 — 20 вересня цього року в місті Києві відбудеться XVII Міжнародний конгрес Апіславії. Приємно згадати, що саме у нашій столиці були зроблені перші кроки до створення цієї міжнародної організації з бджільництва слов'янських держав.

А почалося все ще в далекому 1909 р. на Всеросійському з'їзді пасічників, організованому за ініціативою Київського товариства любителів природи, який розпочав свою роботу 1 вересня 1909 року. В ньому взяли участь відомі діячі бджільництва Кулагін, Буткевич, Снежневський, Пікель, Хабачев, Корабльов, Орлов, Архипенко, Титов та ін. На запрошення організаторів з'їзду прибули делегації з Болгарії — урядовий інструктор Йотцов, з Сербії — редактор журналу "Сербська бджола" Мршула.

Організатор з'їзду, голова Київського товариства любителів природи професор М.О.Оболонський привітав делегатів, розповів про історію рідного краю, наголосивши, що цей південно-західний край був колиською і центром руського бджільництва. З'їзд у Києві був першим південно-російським з'їздом. Три доповіді на з'їзді були присвячені стану бджільництва у слов'ян і західних народів. Редактор журналу "Сербська бджола" Х.Л.Мршула доповів про бджільництво у слов'ян і західних народів, редактор журналу "Українське бджільництво" Є.Архипенко ознайомив з'їзд зі станом бджільництва в Галичині і Буковині, а секретар організаційного комітету з'їзду А.Титов поділився своїми спогадами про поїздку на VI конгрес болгарських пасічників, який відбувся в Софії 19—20 серпня 1909 р. за участю російських, чеських, моравських, сербських і далмацьких пасічницьких організацій. Він повідомив, що на цьому конгресі було прийнято проект створення організації Всеслов'янського союзу пасічників і що конгрес у своїй резолюції висловив побажання заснувати "Союз слов'янських пасічників", який би об'єднав пасічників та сприяв організації наукового і практичного бджільництва. З'їзд схвалив цю ідею та вирішив послати своїх виборних представників на перший

Президент
Спілки пасічників
України,
професор
Л.Боднарчук

Президент
Апіславії
А.Бутов

з'їзд Союзу. Таємним голосуванням були обрані перші делегати на I Всеслов'янський з'їзд пасічників — М.М.Калагін, Є.П.Архипенко та О.С.Буткевич. I з'їзд Всеслов'янського Союзу пасічників вирішено провести у 1910 р. в Софії. Столиця Болгарії зустрічала гостей і делегатів I Всеслов'янського з'їзду з бджільництва 23—25 червня 1910 р. Від України, крім обраних в Києві делегатів, з Галичини присутній був Іван Марцінків, який виступив на з'їзді з двома доповідями: "Радикальне лікування трутвочних бджолиних сімей" та "Яка раса бджіл найкраща і де її шукати".

На I Всеслов'янському з'їзді було затверджено статут та назву організації, а також розроблено і прийнято символіку (герб) Союзу пасічників, обрано керівництво Союзу на чолі з головою М.М. Кулагіним та головним секретарем П.І. Бахметевим.

Наступний II Всеслов'янський з'їзд бджільництва відбувся 6—8 серпня 1911 р. в Белграді (Сербія). У ньому взяли участь 250 делегатів з усіх слов'янських держав.

Україну представляли Є.Архипенко з Києва, М. Ломакін з Харкова, І. Ковальов з Житомира, Т. Цісельський зі Львова.

I.Марцінків з Галичини, протоієрей І.Левандовський з Куп'янська Харківської губернії, І.Корабльов з Умані. Наступний III Всеслов'янський з'їзд з бджільництва проводився в Москві 25—27 серпня 1912 р. Сюди прибуло 370 делегатів з усіх слов'янських країн, за винятком Польщі. Загалом у III Міжнародному з'їзді взяло участь близько 600 делегатів.

Цей з'їзд, порівняно з попередніми, відзначився насиченою програмою, численними доповідями і виступами. Найцікавішими були доповіді І. Марцінка з Галичини — "Про нектар" і генерала Ф.Плюцинського "Перший винахідник рамкового вулика". Автор останньої доповіді запропонував увіковічити нашого славетного пасічника П.І.Прокоповича, спорудивши йому пам'ятник у Москві, і заснувати школу бджільництва ім. П.І.Прокоповича. Пропозицію передали на обговорення у відділ бджільництва при Товаристві акліматизації, який, обгрунтувавши і визначивши матеріали щодо цього питання, виніс остаточне рішення. Слід відзначити, що III з'їзд Всеслов'янського Союзу пасічників у Москві відзначився великою організаційною роботою, яку провели А. Беграмов, М. Кулагін і Г. Кожевников. Під час роботи з'їзду працювала велика пасічницька виставка. Від України активну участь у ній узяв протоієрей І. Левандовський. Він виставив зразки меду, колекцію шкідливих для бджільництва комах, гербарій медоносних квітів у поворотних рамках, зразки воску, різний пасічницький реманент, план своєї пасіки, креслення будівель на пасіці, зимівника з житлом при ньому.

На III з'їзді наш видатний галицький пасічник — Іван Марцінків обирався в президію з'їзду, виступав з привітаннями та доповідями.

Наступний IV Всеслов'янський з'їзд пасічників через війну на Балканах був відкладений до 1914 року. Початок першої світової війни також призупинив діяльність Всеслов'янського союзу пасічників на тривалі роки.

I тільки у квітні 1926 року за

ініціативою чеських і словацьких пасічників у Братиславі було зібрано редакторів пасічницьких журналів та голів бджолярських організацій слов'янських країн, які вирішили провести IV з'їзд у Празі.

Так, після тривалої перерви IV Всеслов'янський з'їзд з бджільництва і Всеслов'янський союз пасічників відновили свою роботу. Відбулося це на початку липня 1927 року в Празі. Сюди прибуло понад 500 учасників з усіх слов'янських країн, за винятком Росії. З'їзд супроводжувала велика міжнародна пасічницька виставка, де українська делегація взяла в ній найактивнішу участь. Була створена українська виставкова комісія, до якої увійшли Шелухін, Гайдак, Боровський, Кість, Дмитренко, Гавриленко, Гончаренко, Дупленко, Рондяк. Тут вперше за всю історію всеслов'янських конгресів і завдяки старанням сенатора професора Сергія Шелухіна було піднято національний синьожовтий прапор. У роботі з'їзду взяли участь гурток студентів-пасічників у Празі, пасічницьке товариство в Подебрадах, товариство ім. П. І. Прокоповича, товариство "Рій" з Ужгорода, а також окремі пасічники-делегати. Завдяки наполегливій підготовці до виставки українці отримали досить високі нагороди (оцінювальна комісія складалася з видатних пасічників усіх слов'янських народів).

Є. Архипенка нагородили золотою медаллю за працю на ниві пасічництва і пасічницькі твори. М. Боровського — бронзовою медаллю — за праці на ниві пасічництва, за гербарій медодаїних рослин та наукові досліді над медодайними рослинами, С. Зеркалева — бронзовою медаллю за статистичні матеріали, діаграми і фотографії з українського пасічництва та збірку української пасічницької літератури. Було вручено ще ряд почесних дипломів, за експоновані вулики та пасічницький реманент.

До Ради всеслов'янського союзу пасічників було обрано Сергія Шелухіна і Євгена Архипенка.

У серпні 1929 р. польське місто Познань приймало делегатів V Всеслов'янського з'їзду з бджільництва, на якому заслухано велику кількість спеціальних доповідей, проводилися екскурсії на пасіки.

Впродовж з'їзду в Познані працювала польська сільськогосподарська виставка, де бджільництво користувалося великою популярністю.

С. Шелухіна і Є. Архипенка повторно обрано до Ради слов'янського союзу пасічників.

VI з'їзд Всеслов'янського союзу пасічників відбувся аж через 5 років — у 1934 р. у Белграді. На цьому з'їзді Івана Марцінка обрали до Ради Всеслов'янського союзу пасічників. Було вирішено скликати комісію для підготовки видання науково-дослідного слов'янського часопису, до якої увійшли А. Шенфельд, А. Мауріціо, І. Новацький та інші. Наступний VII з'їзд був останнім перед другою світовою війною. Його організували і провели у Софії в 1936 р. Після цього діяльність Всеслов'янського союзу пасічників була перервана на 54 роки.

І тільки в 1990 р. за ініціативою голови Польського союзу пасічників Г. Остаха і працівників Словацького союзу пасічників почалося відродження цієї міжнародної всеслов'янської організації. З 5 серпня 1990 р. у Словаччині в пасічницькому центрі Карлові біля Сенці відбулася зустріч представників бджільництва, які відновили діяльність Всеслов'янського союзу пасічників. На зустрічі були присутні представники пасічницьких організацій з Болгарії, Чехії, Словаччини, Польщі та Румунії.

У результаті цієї зустрічі прийнято такі рішення: 1) підготувати новий міжнародний конгрес з бджільництва Всеслов'янського союзу пасічників для відновлення його діяльності; 2) запросити до співробітництва пасічників з неслов'янських країн (Угорщини, Румунії, Австрії та Литви); 3) обрати тимчасове керівництво Союзом. Головою був обраний д-р Генріх Остах із Польщі.

VIII відроджений Міжнародний Всеслов'янський конгрес з бджільництва відбувся 9—13 квітня 1991 р. в Кам'яній у Польщі (центр бджільництва Польщі). Запрошені на цей конгрес були розіслані в усі пасічницькі спілки (союзи) Австрії, Хорватії, Македонії, Польщі, Росії, Румунії, Словаччини, Словенії, Сербії, України та Угорщини. Гостьове запрошення було надіслано і Латвії.

На VIII Всеслов'янський конгрес з бджільництва прибули делегати пасічницьких організацій Болгарії на чолі з проф. В. Христовим, Македонії — генералом М. Арнаутовським, Польщі — Г. Остахом, Росії — А. Бутовим, Румунії — проф. Костаче Пайу, Словаччини — інж. В. Бажаним, України — Л. Боднарчуком, Угорщини — У. Печарвараді, Чехії — інж. Й. Майдиком.

Новий статут, прийнятий на конгресі, підтверджує, що організація, яка продовжує справу Всеслов'янського союзу пасіч-

ників, заснованого в 1910 р. приймає всю його спадщину і була перейменована у Федерацію слов'янських та подунайських пасічницьких організацій.

Було обрано раду федерації, президентом якої став доктор Генріх Остах (Польща), віце-президентом — Вито Христов (Болгарія). До ради Федерації обрано представників дев'яти країн, від України — президента спілки пасічників України, директора Інституту бджільництва ім. П. І. Прокоповича Леоніда Івановича Боднарчука.

IX Міжнародний конгрес відбувся 2—4 жовтня в Братиславі (Словаччина).

Від України делегацію очолював Л. І. Боднарчук.

X Міжнародний конгрес проходив 29—30 вересня у Велінграді (Болгарія). На XI Міжнародному Конгресі з бджільництва, який відбувся 27—29 вересня 1996 р. у Москві (Росія), організацію знову перейменували в Союз бджолярських організацій країн Східної і Центральної Європи — Апіславія. Це рішення зумовлене вступом до Апіславії нових її членів — країн Прибалтики, Німеччини.

XII конгрес відбувся в Києві в 1998 році. На цьому конгресі було обрано нового президента Апіславії — А. Бутова (Росія). XIII відбувся в 2000 році в Белграді. XIV конгрес відбувся в 2002 році в Празі, на якому президентом Апіславії було повторно обрано А. Бутова (Росія). XV конгрес відбувся в 2005 році в м. Скоп'є (Македонія). XVI конгрес відбувся в Братиславі (Словаччина). На цьому конгресі знову було переобрано президентом Апіславії А. Бутова. Також було обрано нового генерального секретаря — П. Говорку із Словаччини. Саме на цьому конгресі було прийнято рішення про проведення XVII Міжнародного конгресу Апіславії в Україні, в Києві.

Отже, через десять років Україна знову приймає делегації країн — членів Апіславії, щоб обговорити найактуальніші питання біології бджіл, їх розведення і утримання, виробництва продуктів бджільництва, апітерапії та багато інших. Маємо надію, що живе спілкування в межах проведення конгресу дозволить науковцям та практикам виробити низку корисних ідей та пропозицій стосовно розвитку бджільництва.

**Л. І. БОДНАРЧУК,
С. І. БУГЕРА,
Б. В. РУДКА**